Otázka: Ústavní právo

Předmět: Právo, Společenské vědy

Přidal(a): Katka

Ústavní právo

= soubor právních norem, které upravují nejdůležitější právní vztahy ve státě, což znamená – základní práva a svobody občanům, uspořádání státu a rozdělení státní moci a jeho výkonu

Hlavní pramen Ústava

- nejvyšší zákon ČR
- změna je možná pouze ústavním zákonem
- ostatní zákony, nařízení ministrů a obecný vyhlášky musí být v souladu s ústavou
- o to dbá ústavní soud ČR

Demokratická spol. umožňuje tyto formy státu

- Monarchie
- Republika
- Federace= pevné spojení 2 a více národů (Německo, Nigérie, Rusko)
- Konfederace= volné spojení národů (USA – po vzniku)

Rozdělení státní moci:

- Moc zákonodárná
- Moc soudní
- Moc výkonná

Základní lidská práva a svobody občanů

- součást ústavního pořádku ČR, skládá se z 6 hlav o 44 článcích
- uznává neporušitelnost přirozených práv člověka, práv občana a svrchovanost zákona je součástí Ústavy ČR
- Prameny
    - všeobecná deklarace lidských práv, kterou vydalo valné shromáždění OSN 1948 → potřeba chránit lidská práva zákonem po hrůzách 2. světové války
- Hlava první Obecná ustanovení
- Hlava druhá
    - Oddíl 1. Lidská práva
    - Oddíl 2. Politická práva

- Hlava třetí Práva národnostních a etnických menšin
- Hlava čtvrtá Hospodářská, sociální a kulturní práva
- Hlava pátá Právo na soudní a jinou právní ochranu
- Hlava šestá Ustanovení společná

Rozbor Ústavy podle hlav

- Skládá se z:
    - Preambule = vyjádřená věrnost občanů státnímu zřízení
    - vlastní Ústava = 113 článků v 8 hlavách

I) Hlava Základní ustanovení

- Česká republika je svrchovaný, jednotný a demokratický stát

- REFERENDUM = přímý výkon státní moci (všelidové hlasování)

II) Hlava Moc zákonodárná

- vykonává 2 komorový parlament
  - 1. komora – Poslanecká sněmovna
    - 200 poslanců voleni na 4roky
    - poslancem se může stát osoba starší 21 let
    - volby – hlasuje se pro stranu a dle % úspěšnosti získá mandát (křesla)
      - aktivní volební právo = můžu jít volit
      - pasivní volební právo = můžu být zvolen
  - 2. komora – Senát
    - 81 senátorů na 6let
    - senátorem se může stát osoba starší 40 let
    - volby – hlasuje se pro stranu a dle % úspěšnosti získá mandát (křesla)
      - aktivní volební právo = můžu jít volit
      - pasivní volební právo = můžu být zvolen

III) Hlava Moc výkonná

- **Prezident**
  - volen na 5let a maximálně 2x po sobě
  - osoba starší 40 let
  - Ústava uděluje prezidentovi 21 pravomocí
    1. udělení amnestie
    2. udělení milosti
    3. udělení státních vyznamenání
    4. zastupuje stát navenek
    5. jmenuje soudce
    6. může odvolat vládu
    7. velitel ozbrojení
    8. právo Veta (zrušení zákonu, aby platil, musí podepsat prezident)
- **Vláda**
  - kolektivní orgán, v jehož čele stojí premiér a jednotlivý členové vlády = ministři
  - každý ministr má na starosti jedno ministerstvo (rezort)

- jmenuje prezident
- při odstoupení vlády předává předseda svoji demisi do rukou prezidenta

IV) Hlava Moc soudní

- uplatňuje se při ochraně práv v občanském soudním řízení
- soudcem se může stát bezúhonný občan s VŠ právnického směru jmenován prezidentem republiky bez časového omezení
- soudce se při rozhodování řídí pouze zákonem
    - soustava soudů
        - Okresní soud
        - Krajský soud
        - Vrchní soud
        - Nejvyšší správní soud
        - Nejvyšší soud
- zvláštní postavení má ústavní soud dohlíží na zákonnosti ve státě
- ústavním soudcem se může stát osoba starší 40 let a 10 let praxe v oboru

V) Hlava Nejvyšší kontrolní úřad

- kontroluje hospodaření se státním majetkem a plnění státního rozpočtu
- hlavní příjem tvoří daně a správa ČNB
- výdaje – školství, zdravotnictví, soudnictví

VI) Hlava Česká národní banka

- sídlo Praha
- v čele guvernér – Jiří Rusnok
- hlavní úkoly
    - péče o stabilitu měny
    - emise peněz (vydávání)
    - dozor nad obchodními bankami a trhem s CP

VII) Hlava Územní samospráva

- ČR se dělí na územní celky: obce a kraje

VIII) Hlava Přechodná a závěrečná ustanovení

- každý má právo na právní pomoc